

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
к. філософ. н., доцент
І.М. Савицька
_____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри філософії та
міжнародної комунікації
Протокол №10 від 18.05.2023 р.

Завідувач кафедри к. філософ. н., доцент
_____ В.П. Культенко

”РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації
та регіональні студії»
_____ Л.П. Макаренко

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО**

спеціальність 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
освітня програма «Міжнародні відносини»
Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний

Розробник: к.юр.н., доцент кафедри філософії та
міжнародної комунікації Харчук О.О.

Київ – 2023р.

1. Опис навчальної дисципліни

Міжнародне торговельне право

Спеціальність, освітній ступінь, освітня програма		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	90 год.	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:		-
аудиторних	2 год.	
самостійної роботи студента	6 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у розкритті поняття міжнародного торговельного права, його особливостей та характерних рис. Особлива увага приділяється ознайомленню студентів з принципами та нормами торговельного права, інституційними механізмами регулювання сучасних міжнародних економічних і торговельних відносин, сучасними стандартами та перспективами розвитку міжнародної інвестиційної діяльності.

Завдання вивчення дисципліни «Міжнародне торговельне право» полягає в ознайомленні студентів із історією міжнародного торговельного права; вивченні ролі і значення діяльності СОТ в праві міжнародної торгівлі; висвітленні передумови створення універсального механізму торговельного регулювання; формуванні знань про правові режими міжнародного торговельного порядку; виробленні звички працювати із науковою і довідковою літературою та засвоєння специфіки роботи з нормативно-правовими актами з міжнародних торговельних відносин.

У **результаті** вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- основні поняття права міжнародної торгівлі, орієнтуватися в його джерелах;
- правовий механізм регулювання міжнародних торговельних відносин;
- характеристику суб'єктів права міжнародної торгівлі;

вміти:

- демонструвати глибоке та сучасне знання правил і принципів права міжнародної торгівлі та вживати їх при розв'язанні правових проблем;
- досліджувати проблеми права міжнародної торгівлі систематично й творчо, досягаючи аргументованих висновків;
- критично оцінювати сучасні юридичні проблеми та поглиблено досліджувати їх за обраними напрямками;
- реалізовувати власний підхід та новизну у вирішенні проблем та знання міжнародної торговельно-правової термінології.

Набуття компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- загальні компетентності (ЗК):

- 1) **ЗК1.** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- 2) **ЗК2.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- 3) **ЗК3.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- 4) **ЗК4.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- 5) **ЗК5.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- 6) **ЗК6.** Здатність працювати в міжнародному контексті.

- фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- 1) **СК1.** Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.
- 2) **СК3.** Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.
- 3) **СК6.** Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.
- 4) **СК7.** Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.
- 5) **СК8.** Здатність організовувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, розробляти, аналізувати і оцінювати дипломатичні та міжнародні документи.
- 6) **СК9.** Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.
- 7) **СК10.** Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

- результати навчання (РН):

- 1) **РН2.** Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини
- 2) **РН3.** Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.
- 3) **РН5.** Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.
- 4) **РН6.** Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.
- 5) **РН7.** Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.
- 6) **РН9.** Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

- 7) **РН10.** Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.
- 8) **РН14.** Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Змістовий модуль 1. Загальна частина міжнародного торговельного права

Тема 1. Поняття і джерела міжнародного торговельного права

Міждержавні торговельні відносини у стародавні часи та сучасному світі: передумови зародження сучасного міжнародного торговельного права. Поняття та особливості міжнародного торговельного права. Система міжнародного торговельного права. Основні принципи міжнародного торговельного права. Джерела міжнародного торговельного права. Міжнародний договір як джерело МТП. Багатосторонні договори як джерело МТП. Внутрішнє законодавство. Звичай, судова практика і доктрина як джерела МТП. Україна в системі міжнародного торговельного права.

Тема 2. Публічний порядок у сфері міжнародної торгівлі

Поняття суб'єкта міжнародного торгового права. Основні види суб'єктів міжнародного торгового обороту. Загальна характеристика організацій, які забезпечують публічний порядок в галузі міжнародної торгівлі. Класифікація міжнародних організацій. Правосуб'єктність міжнародних організацій. Організаційна структура міжнародних організацій. Універсальні міжнародні організації. Універсальні фінансові організації. Універсальні галузеві міжнародні організації. Міжнародна торгівельна палата. Світова організація торгівлі. Регіональні міжнародні організації. Методи забезпечення публічного правопорядку в сфері міжнародної торгівлі.

Тема 3. Договори міжнародної купівлі-продажу товарів

Поняття договору купівлі-продажу товарів. Сторони і порядок укладання міжнародних договорів купівлі-продажу товарів. Форма договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Зміст договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Виконання договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Засоби правового захисту та відповідальності сторін за порушення зобов'язань за договором міжнародної купівлі-продажу товарів.

Тема 4. Тарифне та нетарифне регулювання доступу товарів на національні ринки

Правове регулювання тарифних та нетарифних методів регулювання доступу товарів на національні ринки. Регулювання кількісних обмежень. Загальні засади квотування та ліцензування. Основні риси допоміжних нетарифних засобів регулювання доступу товарів на національні ринки. Субсидії та компенсаційні засоби. «Добровільні» обмеження експорту. Податки як нетарифні обмеження. Демпінг. Технічні, адміністративні та інші приховані види торгових обмежень. Захисні засоби. Тарифне регулювання в міжнародній торгівлі.

Тема 5. Транскордонна неспроможність

Поняття транскордонної неспроможності. Поняття і особливості транскордонного банкрутства фізичних осіб. Особливості регулювання транскордонної неспроможності: світові підходи. Транскордонна неспроможність: питання правового регулювання в Україні. Міжнародно-правове регулювання транскордонної неспроможності.

Змістовий модуль 2. Особлива частина міжнародного торговельного права

Тема 1. Особливості правового регулювання окремих видів господарських відносин

Комерційне посередництво (агентські відносини) у сфері господарювання. Міжнародна комерційна і некомерційна передача технологій. Правове регулювання інноваційної діяльності. Використання у підприємницькій діяльності прав інших суб'єктів господарювання. Міжнародна торгівля послугами. Торгівля через торгово-посередницькі фірми та лізингові компанії. Торгівля через міжнародні товарні біржі. Міжнародні аукціони, тендери, виставки та ярмарки.

Тема 2. Факторингові, форфейтингові та толінгові операції у міжнародній торгівлі

Факторинг: міжнародно-правове регулювання. Особливості правового регулювання факторингових операцій в Україні. Міжнародно-правове регулювання форфейтингових операцій. Форфейтингові операції в Україні. Толінг: міжнародно-правове регулювання. Толінгові угоди в практиці держав: позитиви та негативи. Правові документи, що підтверджують укладення факторингових, форфейтингових і толінгових угод (ключові положення).

Тема 3. Транспортне забезпечення міжнародних торговельних відносин

Роль транспортних послуг для забезпечення міжнародних торговельних відносин. Види міжнародних перевезень: морські, контейнерні. Міжнародні автомобільні перевезення. Особливості правового регулювання залізничних перевезень. Авіаперевезення: міжнародно-правове регламентування їх здійснення. Транспортні умови у міжнародних комерційних домовленостях: призначення та роль у регламентування правовідносин. Базові умови поставок товарів «ІНКОТЕРМС»: види та зобов'язання сторін.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	л а б	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Загальна частина міжнародного торговельного права												
Тема 1. Поняття і джерела міжнародного торговельного права	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Публічний порядок у сфері міжнародної торгівлі	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Договори міжнародної купівлі-продажу товарів	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Тарифне та нетарифне регулювання доступу товарів на національні ринки	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Транскордонна неспроможність	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	75	10	10			55	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Особлива частина міжнародного торговельного права												
Тема 1. Особливості правового	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-

регулювання окремих видів господарських відносин												
Тема 2. Факторингові, форфейтингові та толінгові операції у міжнародній торгівлі	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Транспортне забезпечення міжнародних торговельних відносин	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	45	6	6	-	-	33	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	16	16			88	-	-	-	-	-	-

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття і джерела міжнародного торговельного права	2
2.	Публічний порядок у сфері міжнародної торгівлі	2
3.	Договори міжнародної купівлі-продажу товарів	2
4.	Тарифне та нетарифне регулювання доступу товарів на національні ринки	2
5.	Транскордонна неспроможність	2
6.	Особливості правового регулювання окремих видів господарських відносин	2
7.	Факторингові, форфейтингові та толінгові операції у міжнародній торгівлі	2
8.	Транспортне забезпечення міжнародних торговельних відносин	2

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

2		
...		

6. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття і джерела міжнародного торговельного права	11
2.	Публічний порядок у сфері міжнародної торгівлі	11
3.	Договори міжнародної купівлі-продажу товарів	11
4.	Тарифне та нетарифне регулювання доступу товарів на національні ринки	11
5.	Транскордонна неспроможність	11
6.	Особливості правового регулювання окремих видів господарських відносин	11
7.	Факторингові, форфейтингові та толінгові операції у міжнародній торгівлі	11
8.	Транспортне забезпечення міжнародних торговельних відносин	11

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Предмет, суб'єкти та методи правового регулювання МТП.
2. Історія виникнення та розвитку МТП
3. Відмінність МТП від суміжних галузей права - господарського права, міжнародного приватного права.
4. Поняття та види джерел МТП.
5. Внутрішньодержавне та міжнародне регулювання міжнародних торгових відносин
6. Міжнародні звичаї та узвичаєння як джерело правового регулювання міжнародних торгових відносин.
7. Багатосторонні міжнародні договори як джерело правового регулювання міжнародних торгових відносин.
8. Двосторонні міжнародні договори як джерело правового регулювання міжнародних торгових відносин.
9. Змішані джерела міжнародного торгового права.
10. Поняття суб'єктів міжнародного торгового права.

11. Основні принципи міжнародного торговельного права.
12. Основні види міжнародних угод: договори про торгово-економічне співробітництво, договори про сприяння і захист інвестицій, договори про уникнення подвійного оподаткування.
13. Уніфіковані правила, загальні умови, типові контракти і проформи в міжнародній торгівлі. *Lex mercatoria*.
14. Загальна характеристика суб'єктів міжнародного торгового обігу.
15. Транснаціональні компанії, як суб'єкт міжнародного торгового обігу.
16. Загальна характеристика організацій, які забезпечують публічний порядок в галузі міжнародної торгівлі.
17. Класифікація міжнародних організацій.
18. Правосуб'єктність міжнародних торговельних організацій.
19. Організаційна структура міжнародних торговельних організацій.
20. Універсальні міжнародні організації.
21. Універсальні фінансові організації.
22. Універсальні галузеві міжнародні організації.
23. Діяльність Міжнародної торговельної палати.
24. Світова організація торгівлі: історія становлення та напрямки діяльності.
25. Регіональні міжнародні організації.
26. Передумови створення універсального міжнародного договору, що регламентує міжнародну торгівлю.
27. Об'єкт правового регулювання Віденської конвенції ООН про договір міжнародної купівлі-продажу (1980 р.).
28. Обов'язки продавця у міжнародній торгівлі (на прикладі регулювання Віденською конвенцією ООН про договір міжнародної купівлі-продажу).
29. Поставка товарів і передача документів у міжнародній торгівлі (на прикладі регулювання Віденською конвенцією ООН про договір міжнародної купівлі-продажу).
30. Засоби правового захисту у випадку порушення договору покупцем (на прикладі регулювання Віденською конвенцією ООН про договір міжнародної купівлі-продажу).
31. Транспортні умови договорів купівлі-продажу товарів.
32. Порядок передачі та прийняття вантажів до перевезення.
33. Обов'язки покупця (на прикладі регулювання Віденською конвенцією ООН про договір міжнародної купівлі-продажу).
34. Контроль при прийнятті товарів для перевезення.
35. Пакування та маркування товарів.
36. Форс-мажорні обставини, за якими договір не може бути виконаний.
37. Строки позовної давності за Конвенцією ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р.
38. Правове регулювання тарифних та нетарифних методів регулювання доступу товарів на національні ринки.
39. Регулювання кількісних обмежень в міжнародній торгівлі.
40. Загальні засади квотування та ліцензування.

41. Основні риси допоміжних нетарифних засобів регулювання доступу товарів на національні ринки.
42. Субсидії та компенсаційні засоби.
43. «Добровільні» обмеження експорту.
44. Податки як нетарифні обмеження.
45. Демпінг: поняття та особливості міжнародно-правового регулювання.
46. Технічні, адміністративні та інші приховані види торгових обмежень.
47. Захисні засоби: поняття та види.
48. Тарифне регулювання в міжнародній торгівлі.
49. Поняття та природа банківської гарантії.
50. Види банківської гарантії.
51. Поняття інвестиційної діяльності в міжнародному торговому обороті.
52. Міжнародно-правове регулювання інвестиційної діяльності.
53. Lex mercatoria: поняття та юридична природа.
54. Принципи Lex mercatoria: основні і спеціальні.
55. Принципи тлумачення міжнародних комерційних контрактів.
56. Укладення, зміна та розірвання міжнародних комерційних угод.
57. Відповідальність за міжнародними комерційними угодами.
58. Транскордонна неспроможність: поняття і шляхи вирішення.
59. Посилення ролі ТНК: позитивні і негативні наслідки.
60. Вплив ТНК на світову економіку.
61. Кодекс поведінки транснаціональних корпорацій ООН.
62. Система ООН і регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.
63. Діяльність ЮНІДО зі сприяння промислового розвитку національних економік (програми, проекти, новини).
64. Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД): цілі та функції.
65. Економічна та соціальна рада (ЕКОСОП): цілі та функції.
66. Загальна характеристика діяльності організацій групи Світового банку.
67. Транскордонна неспроможність суб'єкта зовнішньоекономічних зв'язків.
68. Вирішення спорів міжнародним комерційним арбітражем.
69. Виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу.

8. Методи навчання

Словесні: лекційний метод, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;
практичні: метод вправ, практична робота; наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

9. Форми контролю

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» від 26 квітня 2023р. (протокол №10).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

11. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.
4. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання для модульних контрольних робіт для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).

5. Перелік питань до екзамену.
6. Електронний навчальний курс.

12. Рекомендована література

I. Основна

1. Голубєва В.О. Міжнародне торговельне право : Навчальний посібник. Київ : ВЦ Академії адвокатури України APress, 2015. 381 с.
2. Бестужева, С. В. Міжнародна економічна діяльність України : навч.посіб. / С. В. Бестужева. - Харків : ХНЕУ, 2016. - 268с.
3. Мокій, А. І. Міжнародні організації : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Мокій, Т. П. Яхно, І. Г. Бабець. - Київ : Центр учбової літератури, 2018. - 279 с.
4. Воронкова, А. Е. Міжнародні економічні організації : Навч.посібник для студентів вищих навч.закладів / А. Е. Воронкова, Л. В. Єрохіна, Л. І. Рябенко. - К. : Професіонал, 2006. - 343с. - Бібліогр.:С.340-343.
5. Козик, В. В. Міжнародні економічні відносини : навч.посіб. для студ. вищ. навч.закл. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. - 7-ме вид., стер. - Київ : Знання, 2008. - 406 с. - (Вища освіта ХХІ століття). - Бібліогр.: с. 377-379.
6. Мирошніченко В.О. Міжнародне торгове право у схемах, таблицях і визначеннях: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 142 с.

II. Допоміжна

1. Горбач, Л. М. Міжнародні економічні відносини : підруч. для студ. вищ. навч.закл. /Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. - Київ: Кондор, 2005. - 263с.
2. Віденська конвенція ООН «Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів» 1980 року.
3. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регулювання. Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г., Логвінової Н.С. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 648 с.
4. Савельєв, Є. В. Міжнародна економіка: теорія міжнародної торгівлі і фінансів : Підручник для магістрантів з міжнародної економіки і державної служби / Є. В. Савельєв ; За ред.О.А.Устенка. - Тернопіль : Економічна думка, 2012. - 495с.
5. Нікітіна, М. Г. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: просторові аспекти розвитку : Навч.посібник для студентів вищих навч.закладів / М. Г. Нікітіна. - К. : Центр навчальної літератури, 2014. - 192с. - (Економіка).
6. Транснаціональне торгове право : навч. посіб. / С.П. Коломацька. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 204 с.

13.Інформаційні ресурси

1. www.imf.org — Міжнародний Валютний Фонд
2. www.wto.org — Світова Організація Торгівлі
3. www.intacen.org — Міжнародний Торговий Центр
4. www.worldbank.org — Світовий Банк.
5. <https://unctad.org/en/Pages/Home.aspx> - UNCTAD
6. <https://uncitral.un.org/> - UNCITRAL